

NÄSSJÖ KOMMUN

HANDLINGSPLAN

**för samverkan mot hedersrelaterat
förtryck och våld i Nässjö kommun**

Antagen av barn- och utbildningsnämnden, 2015-06-16, § 90
kultur- och fritidsnämnden, 2015-05-27, § 43
socialnämnden, 2015-05-20, § 102
kommunstyrelsen, 2015-09-02, § 151

Handlingsplan

Bakgrund

2013 ingick Nässjö kommun en samverkansöverenskommelse om brottsförebyggande arbete med polismyndigheten i Jönköpings län. I denna överenskommelse, som kommunstyrelsen undertecknade, tog Nässjö kommun på sig uppdraget att arbeta fram en handlingsplan för samverkan kring arbetet mot hedersrelaterat förtryck och våld. Denna samverkansplan, med bifogat flödesschema är framtagen av en samverkansgrupp bestående av representanter från socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, kultur och fritidsnämnden samt Höglandets räddningstjänstförbund (i egenskap av samordnare av Nässjö kommuns brottsförebyggande arbete).

Syfte

Denna handlingsplan visar hur socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden i Nässjö kommun ska samverka för att barn och ungdomar, som är utsatta för hedersrelaterat förtryck och våld, ska kunna erbjudas bästa möjliga stöd och hjälp i ett så tidigt skede som möjligt. Det är viktigt att det finns en tydlighet i och mellan olika verksamheters ansvarsområden samt framarbetade rutiner för hur samverkan sker.

Samverkan, ödmjukhet och prestigelöshet är nyckelord för att kunna möta barn och unga på ett konstruktivt sätt som är utsatta för hedersrelaterat förtryck och våld. Handlingsplanen syftar inte till att skapa nya arbetsuppgifter, utan handlar om att kvalitetssäkra och understödja den verksamhet som de berörda nämnder normalt bedriver. Det är ett gemensamt ansvar att ge den utsatta bästa möjliga hjälp – utifrån nämndernas olika uppdrag och ansvarsområden.

När ett barn, eller en ungdom, söker hjälp är det viktigt att berörd medarbetare inte känner sig ensam med problemet. Därför är en samverkansgrupp bildad, med representanter från de yrkesgrupper som kommer i kontakt med utsatta för hedersrelaterat förtryck och våld.

Samverkansgruppen träffas minst en gång per år för att upprätthålla arbetet med hedersrelaterat våld samt eventuell kompetensutveckling. Kontaktuppgifter till dessa personer finns i appendix till denna handlingsplan.

Målgrupp

Handlingsplanens målgrupp är alla barn och ungdomar i Nässjö kommun som lever i en miljö där det förekommer hedersrelaterad problematik och/eller där det förekommer hedersrelaterat hot eller våld.

- **Barn** – varje människa, både pojkar och flickor, som är under 18 år.
- **Ungdom** – individ upp till 21 år, både pojkar/män och flickor/kvinnor. Avgränsningen har gjorts utifrån att föräldrar är försörjningsskyldiga för sina barn till dess att de går ut gymnasiet, senast tills de fyller 21 år. Barn står då i beroendeförhållande till sina föräldrar även om de är myndiga.

Hedersrelaterat våld

Det finns inga vedertagna eller allmänt accepterade definitioner av begreppet hedersrelaterat våld.

Vi har valt att använda oss av två definitioner för att förklara begreppet hedersrelaterat våld, ”Våld som uppmuntras av kollektivet som ett led i ett strukturellt och institutionaliserat förtryck och utgör ett medel för att utöva kontroll av individer, primärt kvinnor och flickor, i samhällen där heder får innebörden av kontroll av kvinnors sexualitet”¹

”Begreppet innefattar det hot och våld som är riktat mot ungdomen för att familjen skall kunna bevara sin heder. Hotet och/eller våldet mot flickan innebär att familjen kan ’tvätta bort’ skammen som flickan utsatt familjen/släkten för. Företeelsen är kopplad till släktens traditioner och seder”².

Tvångsgifte

I samverkansplanen är utgångspunkten att tvångsgifte är en form av hedersrelaterat våld.

Könsstympning

I samverkansplanen utgår vi ifrån att kvinnlig könsstympning är en form av hedersrelaterat våld. Enligt svensk lag är könsstympning av flickor/kvinnor förbjudet och räknas som ett brott. Könsstympning är ett brott mot de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen.

Brott mot barn

All form av hedersrelaterat våld hanteras som misstänkt brott mot barn. Det faller under anmälningsplikt enligt 14 kap 1 § Socialtjänstlagen (SoL) och hanteras enligt särskilda rutiner inom socialtjänsten.

---

¹ Länsstyrelsen i Uppsala län och Uppsala kommun, 2008 *När man krockar, ett handlägningsstöd för socialtjänsten om hedersrelaterat våld och generationskonflikter kring traditioner, seder och bruk*

² Länsstyrelserna i Blekinge, Kalmar, Kronoberg *Handbok i Hedersproblematiken* Serienr 2005:5

Mänskliga rättigheter och barnkonventionen

Internationella konventioner kan användas som stöd och utgångspunkt för arbetet mot hedersrelaterat våld. Hedersrelaterat våld utgör kränkningar av kvinnors och barns rättigheter så som de uttrycks i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter 1948, i kvinnokonventionen 1979 och i Barnkonventionen 1989.

2001 fastslog FN att brott mot kvinnor i hederns namn är ett brott mot mänskliga rättigheter. FN:s medlemsstater har en skyldighet att ihärdigt förebygga och utreda brott mot kvinnor i hederns namn, samt att bestraffa förövarna och tillhandahålla skydd för offren. Att underlåta detta är i sig ett brott mot de mänskliga rättigheterna. (FN:s generalförsamling 2001).

I barnkonventionen finns 41 artiklar och gäller för alla upp till 18 år. Fyra av dem brukar kallas för huvudprinciper och är vägledande för hur helheten ska tolkas:

- Artikel 2 slår fast att alla barn har samma rättigheter och samma värde.
- Artikel 3 anger att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet
- Artikel 6 säger att varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas vilket omfattar inte bara barnets fysiska hälsa, utan även den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.
- Artikel 12 handlar om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som rör dem. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Lagstiftning

I kap 2 § Socialtjänstlagen (SoL)

När åtgärder rör barn skall det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Med barn avses varje människa under 18 år.

5 kap 1 § SoL

Socialnämnden skall verka för att barn och ungdom växer upp under trygga förhållanden. Socialnämnden skall med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och ungdom som visar tecken på ogynnsam utveckling.

14 kap 1 § SoL, 29 kap 13 § Skollagen, 2 f § Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)

Alla som är anställda inom myndigheter vars verksamhet rör barn, hälso- och sjukvård, socialtjänst är skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Dessa lagrum anger också de olika myndigheternas skyldighet att samverka kring barn som misstänks fara illa.

II kap 1 § SoL

Socialnämnden skall utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.

II kap 2 § SoL

Nämnden får vid utredning av om nämnden behöver ingripa till ett barn skydd eller stöd konsultera sakkunniga samt i övrigt ta de kontakter som behövs. Utredningen ska bedrivas skyndsamt. Utredningen ska bedrivas så att inte någon onödigt utsätts för skada eller olägenhet. Den skall inte göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna i ärendet. Den som berörs av utredningen skall underrättas om att utredning inleds.

1, 2, 3 6 §§ Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)

Socialnämnden kan ingripa till ett barns skydd om samtycke till behövlig vård inte finns. Detta regleras i Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Vid akut fara för ett barn eller ungdom kan ett beslut om vård enligt LVU fattas omedelbart utan att vårdnadshavarna informeras först.

14 § LVU

Nämnden kan med hänsyn till barnets bästa besluta om att hemlighålla barnets vistelseort för vårdnadshavarna. Nämnden kan vidare för barnets bästa besluta om att begränsa umgänge/kontakt mellan barn och vårdnadshavare.

6 kap 6, 7 §§ Skollagen

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen skall se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

3 kap 14, 15, 16 §§ Diskrimineringslagen

Skolan ska bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter samt vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att någon utsätts för trakasserier/sexuella trakasserier. En årlig plan skall upprättas med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter. Detta gäller alla barn och elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Ansvarsområde för respektive nämnd:

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden har i uppdrag att ”främja aktning för varje människas egenvärde, främja jämställdhet mellan könen och aktivt motverka alla former av kränkande behandling”. Nämnden ska även klart ta avstånd från det som strider mot denna lag (Skollagen 1 kap 5 §). Rektorer har ett särskilt ansvar, enligt Lgr 11, Gy 11, och förskolechefer har ett särskilt ansvar enligt Lpfö 98 (reviderad 2010), för att upprätta, genomföra, följa upp och utvärdera skolans handlingsplaner för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling bland eleverna och personal. Skolan ansvarar för att förmedla information och kunskap till sin personal om hedersrelaterat förtryck och våld, om upprättad samverkansplan, flödesschema, observationspunkter samt lagstadgad anmälningsplikt. Detta i syfte att medvetandegöra personalen om utformade samverkansrutiner gällande hedersrelaterad problematik.

Personal som yrkesmässigt arbetar inom verksamheter som berör barn och unga har enligt 14 kap 1 § SoL anmälningsplikt vid misstanke om barn och unga som far illa. Anmälningsplikten är personlig men skolan kan ha rutiner som gör att rektor eller elevhälsa är den som skriver under en anmälan, den personliga anmälningsplikten kvarstår dock. Vid misstanke av hedersrelaterat förtryck, hot, våld och kränkande behandling ska därför kontakt tas med socialtjänst enligt upprättat flödeschema.

Skolan uppmärksammar hedersrelaterat förtryck, hot och våld som en uttrycksform av kränkande behandling som står i strid med grundläggande demokratiska värderingar. Skolan arbetar med dessa frågor på olika nivåer:

I planen kommer en lokal handlägningsrutin att redovisas, d.v.s. vem som gör vad i olika situationer. Skolans personal ska dessutom få ökad kunskap om hederskulturens mekanismer.

- Skolsköterska och skolkurator har en viktig roll som mottagare av information från lärarna.
- Skolsköterska och skolkurator kan erbjuda samtalsstöd till utsatta flickor och pojkar samt vid behov initiera kontakt med socialtjänsten
- Skolans elevvårdsteam kan erbjuda handledning till lärarna.

Kontaktpersoner i Nässjös skolor redovisas i appendix till denna handlingsplan.

Socialnämnden

Kommunen har enligt 2 kap 3 § Socialtjänstlagen det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Socialtjänsten har dokumentationsskyldighet.

- Ger råd, stöd och konsultation till andra aktörer men även till privatpersoner. Som privatperson kan man vara anonym. Som anmälningspliktig bör du låta barnet du konsulterar kring vara anonymt om du ännu inte bestämt dig för att lämna anmälan. Vid misstänkt brott mot barn kan du aldrig avstå att lämna en anmälan.
- Ta emot anmälan om barn som misstänks fara illa.
- Tar emot barnet/ungdomen även då personen är omyndig och kommer ensam, eller tillsammans med stödperson. Snabbt möte kan ordnas på neutral plats, till exempel på skolan.

- Gör en förhandsbedömning. Förhandsbedömningen kan göras utan att socialtjänsten direkt tar kontakt med föräldrarna.
- En riskbedömning av om barnet/ungdomen behöver skydd ska göras samma dag som informationen inkommer till socialtjänsten. Riskbedömningen syftar till att ta ställning till om flickan/pojken behöver skyddas från sina föräldrar eller andra närstående under utredningstid. Denna ska dokumenteras.
- Förhandsbedömningen ska genomföras skyndsamt. Under förhandsbedömningen kan uppgifter inhämtas endast från den det berör och en eventuell anmälare. Om det kan finnas behov av tolk, fråga efter ungdomens inställning till tolk och använd i sådana fall telefontolk.
- I en förhandsbedömning ska socialtjänsten besluta om en utredning skall inledas eller inte.
- Kan omgående ge praktiskt och ekonomiskt stöd
- Vid misstanke om brott mot ungdomen tillämpas länets handläggningsråd vid övergrepp mot barn.³
- Om utredning inleds måste vårdnadshavarna informeras. Detta görs aldrig utan att ungdomen har förberetts för detta.

Kontaktpersoner inom socialförvaltningen redovisas i appendix till denna handlingsplan.

Ungdomsmottagningen

På ungdomsmottagningen arbetar kuratorer anställda av socialförvaltningen. Ungdomsmottagningen kan erbjuda råd, stöd – och bedömningssamtal samt information från kurator inom de flesta av livets områden, t ex identitetsutveckling, sexuell läggning, kroppsutveckling, sexualitet, underlivets fysiologi och anatomi, relationer. Verksamheten bygger på frivillighet och egen motivation.

Ungdomsmottagningen är ofta en första instans där ungdomarna söker hjälp och vid behov slussas de vidare till andra vårdgivare om behoven där kan tillgodoses på ett bättre sätt. I förekommande fall görs anmälningar till Socialtjänsten. Föräldrar och andra viktiga personer i ungdomarnas nätverk kan inbjudas. Ungdomsmottagningen samarbetar kontinuerligt med andra vårdgivare, myndigheter, skolpersonal, med flera. Man utgår alltid ifrån ungdomarnas behov och med deras godkännande.

Vid hedersrelaterade ärenden, är det extra viktigt att individuella bedömningar görs i varje enskilt fall.

Kontaktpersoner inom Ungdomsmottagningen redovisas i appendix till denna handlingsplan.

Kultur- och fritidsnämnd

Kultur- och fritidsnämnden bedriver verksamheter som bibliotek, konsthall, fritidsgårdar och fritidsanläggningar. Samtliga verksamheter möter barn och ungdomar, vissa i större utsträckning än andra, på frivillig basis.

---

³ Regionförbundet Jönköpings län, 2012, *Hur skyddar och hjälper vi barnet? Handläggningsråd vid övergrepp mot barn*

Gemensamt med barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden tar kultur- och fritidsnämnden avstånd från hedersrelaterat våld och kränkande behandling. Observation av barn och unga, i verksamheterna, ska därför ske genom stöd av upprättade observationspunkter, se bilaga 1.

Personal som yrkesmässigt arbetar inom verksamheter som berör barn och unga har enligt 14 kap 1 § SoL anmälningsplikt vid misstanke om barn och unga som far illa. Vid misstanke av hedersrelaterat förtryck, hot, våld och kränkande behandling ska därför kontakt tas med socialtjänst enligt upprättat flödeschema.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för att förmedla information och kunskap till sin personal om hedersrelaterat förtryck och våld, om upprättad samverkansplan, flödeschema, observationspunkter samt lagstadgad anmälningsplikt. Detta i syfte att medvetandegöra personalen om utformade samverkansrutiner gällande hedersrelaterad problematik.

Kontaktpersoner inom kultur- och fritidsförvaltningen redovisas i appendix till denna handlingsplan.

NÄSSJÖ KOMMUN

APPENDIX

**till handlingsplan
för samverkan mot hedersrelaterat
förtryck och våld i Nässjö kommun**

KONTAKTPERSONER

... samverkansgruppen 2015

Socialförvaltningen

Erika Ottaeus	socialsekreterare	tel. 0380-51 85 38
Angelica Florin	områdeschef	tel. 0380-51 86 22
Ewa Bergh Jakobsson	kvinnofridssamordnare	tel. 0380-51 85 41

Barn- och ungdomsförvaltningen

Monica Thiel	rektor Brinellgymnasiet	tel. 0380-518840
Madeleine Sundhall	skolsköterska Brinellgymnasiet	tel. 0380-518828
Malin Richt	kurator Brinellgymnasiet	tel. 0380-517982
Anna Hägg	kurator Brinellgymnasiet	tel. 0380-518875
Mariette Torvaldsson	lärare Brinellgymnasiet	tel. 0380-518634
Monica Ahlgren	skolsköterska Norråsaskolan	tel. 0380-518374
Eivor Gerhardsson	kurator Norråsaskolan	tel. 0380-518372

Kultur- och fritidsförvaltningen

Thomas Hanzén	Enhetschef	tel. 0380-518999
Emma Asserholt	Ungdomsutvecklare	tel. 0380-517620

Höglandets räddningstjänstförbund

Izabell Martinsson Åberg	säkerhetssamordnare	tel. 0383- 467752
--------------------------	---------------------	-------------------

KONTAKTPERSONER

...inom barn- och utbildningsnämndens verksamhet

Brinellgymnasiet:

Skolsköterska	tel. 0380-518880
Skolsköterska	tel. 0380-518828
Kurator	tel. 0380-518875
Kurator	tel. 0380-517982

Centralskolan/Nyhemsskolan/Hultetskolan:

Skolsköterska	tel. 0380-518358
Kurator	tel. 0380-518357 (även kurator på Centralskolan och Åkerskolan)

Malmbäcks skola/Annebergs skola:

Skolsköterska	tel. 0380-517705
---------------	------------------

Norråsaskolan:

Skolsköterska	tel. 0380-518374
Kurator	tel. 0380-518372 (även kurator på Annebergs skola).

Parkskolan/Emåskolan:

Skolsköterska	tel. 0380-518466
Kurator	tel. 0380-517660 (även kurator på Sandsjöfors- och Malmbäcks skola)

Runnerydsskolan/Ängs skola:

Skolsköterska	tel. 0380-518388
Kurator	tel. 0380-517957 (även kurator på Nyhems- och Hultetskolan)

Rosenholmsskolan/Handskerydsskolan:

Skolsköterska tel. 0380-518449

Kurator tel. 0380-518737

Åkerskolan/Sandsjöfors skola:

Skolsköterska tel. 0380-518424

... för konsultation inom socialnämndens verksamhet

Socialtjänstens mottagning tel. 0380-51 82 77

(öppet under kontorstid vardagar, lunchstängt kl. 11.30-13.00)

Kvinnofridssamordnare tel. 0380-51 81 41

Socialsekreterare tel. 0380-51 85 38

Gruppledare tel. 0380-51 85 41

Områdeschef tel. 0380-51 86 22

Socialtjänstens beredskap via 112 (om akut behov av stöd efter kontorstid uppstår).

... inom Ungdomsmottagningen

Kurator tel. 0380-51 82 51

Kurator tel. 0380-51 82 68

Telefon till mottagningen: tel. 0380-55 33 93, öppen måndag och torsdag kl. 13.00-17.00.

... inom kultur- och fritidsnämndens verksamhet

Enhetschef tel. 0380-51 89 99

Ungdomsutvecklare tel. 0380-51 76 20

Bilageregister

1. Observationpunkter för anställda i verksamheter som ansvarar för barn och unga
2. Patriark – ett riskbedömningsinstrument (endast i pappersform)
3. Flödesschema

Bilaga 1

Observationspunkter

Punkter som är bra att använda sig av i de verksamheter som ansvarar för barn och unga:

- Får ungdomen delta i all undervisning i skolan, inklusive idrott och sex & samlevnad
- Får ungdomen vara med på skolresor och lägerskolor?
- Måste ungdomen ljuga om flickvän/pojkvän, vilka hon/han umgås med, fritidsvanor och dylikt?
- Hur ser ungdomens studiemotivation och koncentration ut över tid?
- Är ungdomen tidvis (oförklarligt) ledsen eller orolig?
- Uppvisar ungdomen psykosomatiska symptom, tex huvudvärk eller magont?
- Har ungdomen sömnsvårigheter?
- Är ungdomen utsatt för någon form av bevakning, tex från ett syskon på skolan?
- Verkar ungdomen oförklarligt rädd för något eller någon?
- Talar ungdomen om problem hemma, eller ofrihet, i termer av ”vår kultur kräver...”?
- Talar ungdomen om att förlova sig eller gifta sig trots att hon/han är ung och inte är klar med skolan? Är partnern något som hon/han rimligen inte kan känna särskilt väl?
- Vad vill du göra som du inte får göra?
- Vad måste du göra som du inte vill göra?

Bilaga 2

Patriark

(Finns i pappersform inom förvaltningar med personal som har utbildning i patriark.)

Bilaga 3

Flödesschema

SKOLAN/FRITID

Ungdom upptäcks...

KONTAKTA INTE VÅRDNADSHAVARE!

Konsultera sakkunniga inom din förvaltning eller inom socialtjänsten. Eventuell anmälan till socialtjänst

Prata med ungdomen.

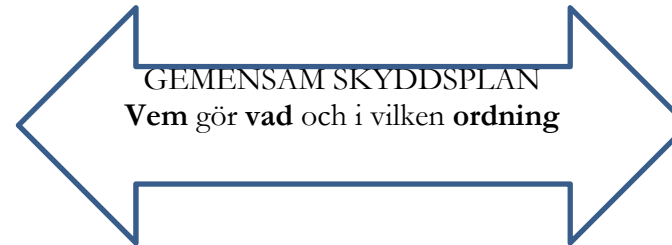
Tolk? Lyssna alltid till ungdomens önskemål och använd telefontolk.

OBS! LOVA ALDRIG ATT INTE BERÄTTA FÖR NÅGON!

Förvissa ungdomen om att vi alltid kommer att sätta hans/hennes säkerhet i första rummet.

Förvissa ungdomen att han/hon alltid kommer att förberedas innan du behöver prata med någon ytterligare person eller göra anmälan.

Vid samtal, använd frågeformulär. (se bilaga) Om möjligt, kartlägg ungdomens närmsta nätverk så som skola, fritid, familj.

SOCIALTJÄNST

Fungera som servicefunktion för konsultation inför eventuell anmälan.

Anmälan inkommer, upprättas i dokumentationssystem.

Dokumentera skyddsbedömning samma dag; Krävs skydd?

KONTAKTA INTE VÅRDNADSHAVARE!

Konsultera sakkunniga inom ditt område

Prata med ungdomen. Får använda sig av klagörande samtal i förhandsbedömning.

Tolk? Lyssna alltid till ungdomens önskemål och använd telefontolk.

OBS! LOVA ALDRIG ATT INTE BERÄTTA FÖR VÅRDNADSHAVARNA.

Ungdomen förbereds på de olika beslut som socialtjänsten kan behöva fatta.

Ska utredning inledas? Bör läkarundersökning genomföras? Bör polisanmälan göras?

Skola och Kultur- och fritid

Konsultera socialtjänsten

Du kan rådgöra med Socialtjänsten kring ett barn/ungdom som du är orolig för men osäker på om anmälan ska göras. Detta görs enklast via socialtjänstens mottagningsfunktion tel. 0380-51 82 77. Men kan också göras via de kontaktpersoner som finns angivna i samverkansplanen...*om du uppger vem barnet är till socialtjänsten, är de skyldiga att hantera uppgifterna du lämnar oavsett din inställning.* Det är alltid barnets/ungdomens behov som ska vara vägledande för socialtjänstens arbete.

Anmäla till socialtjänsten

Alla som är anställda inom myndigheter vars verksamhet rör barn, hälso- och sjukvård, socialtjänst är skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa (Socialtjänstlagen 14 kap 1 §). Anmälningsskyldigheten är personlig och kan inte överlåtas till ex chef eller kollega. Finns misstanke om brott mot barn ska du anmäla, utan att först informera vårdnadshavare. Misstanke om att ett barn är utsatt för hedersrelaterat våld eller hot om våld är ett misstänkt brott mot barn. Anmälan kan göras muntligt, men det är bra om du kompletterar med en skriftlig anmälan.

Gemensam skyddsplan

När socialtjänsten fått en anmälan om oro för att en ungdom kan vara utsatt för hedersrelaterat våld kan

KONSULTERA SOCIALTJÄNSTEN

ANMÄLA TILL SOCIALTJÄNSTEN
Komplettera gärna med skriftlig anmälan

man tillsammans med skola och/eller fritid göra en gemensam skyddsplan. Denna syftar till att beskriva vem som gör vad och vilken tidsperiod som avses.

Denna kan göras under en kortare period utan vårdnadshavarens samtycke, om det är skolan som lämnat anmälan, eller tillsammans med vårdnadshavare under utredningstid. Ex att skolan kan vara ett skydd de första dagarna genom att ungdomen dagligen vid en viss tid träffar kurator. Om ungdomen inte kommer som utlovat anmäler kurator detta till socialtjänsten. Kopia på upprättad skyddsplan ska lämnas till alla berörda parter.

Socialtjänsten

Anmälan inkommer om misstänkt hedersrelaterat våld... prata direkt med arbetsledare. Kontakta inte vårdnadshavarna. Gör en plan för hur du/ni ska träffa ungdomen och få mer information. Finns någon stödperson som ungdomen vill ha med sig? Behövs telefontolk, inhämta ungdomens åsikt.

Behov av akut skydd?

Dokumentera bedömning av skydd i förhandsbedömningen samma dag. Utgångspunkten i ärenden som rör hedersrelaterat våld är att ju mer tid ungdomen får till att förbereda sig desto tryggare och mer långsiktig planering kan göras. Planeringen ska alltid göras med ungdomens bästa i fokus och får aldrig utgöra risk för ungdomens liv.

Kontakta inte vårdnadshavarna

En risk i sig kan uppstå om man kontaktar vårdnadshavarna innan en skyddsbedömning är gjord tillsammans med ungdomen. Använd dig av möjlig-

heten till ”klargörande samtal”¹ och genomför riskbedömning enligt Patriark.

Konsultera sakkunniga

Inom socialförvaltningen finns flera som utbildat sig i Patriark och några personer är särskilt kunniga kring hedersrelaterat våld. Använd alltid dessa personer i ditt arbete kring de här frågorna.

Tolk

Tolk kan i sig utgöra en risk för ungdomen, beroende på hur familjens nätverk ser ut. Beställ därför aldrig tolk utan att veta risken för ungdomen. Om tolk används, använd telefontolk.

Samtal med ungdomen

Samtalet bör ske på en neutral plats, som ungdomen fått välja. Var noga med att höra efter om det finns särskilda tider som ungdomen behöver passa och som behöver tas hänsyn till, ex att föräldrar/syskon följer ungdomen till och från skola.

Förbered alltid ungdomen på nästa steg

Ungdomen ska alltid vara förberedd på nästa steg i handläggningen. De ska alltid vara informerade om när vårdnadshavarna kommer informeras och vad de kommer att informeras om.

Ungdomens säkerhet i första rummet

Ungdomen ska veta att dennes säkerhet alltid sätts i första rummet. Detta kräver oftast att ungdomen är förberedd och införstådd med vad som behöver göras. Det är viktigt att ge ungdomen tid för detta samtidigt som hänsyn måste tas till eventuellt behov av skydd. Ett för snabbt agerande från socialtjänstens sida kan utgöra större risk än vad det innebär för ungdomen att vara kvar i sin hemmiljö under ytterli-

gare en period för att ge ungdomen tid att förbereda sig.

Sekretessbelägga information för vårdnadshavare

Vid ärenden som rör hedersproblematik kan nämnden besluta om att hemlighålla vissa uppgifter i en utredning för vårdnadshavare om det utgör en allvarlig risk för barnet/ungdomen.

¹ Socialstyrelsens handbok, 2006, *Barn och unga i socialtjänsten Utreda, planera och följa upp beslutade insatser.*